

I. LỜI NÓI ĐẦU

Nuôi chó và dạy chó là cả một nghệ thuật. Chính vì vậy để trang bị cho Những người nuôi chó, yêu quý chó... có thêm những kiến thức cơ bản về cách nuôi dạy chó, chúng tôi (**Pet Nha Trang**) biên soạn cuốn cẩm nang “**Cẩm nang khi nuôi chó cảnh**”. Nội dung cuốn cẩm nang cung cấp cho bạn đọc về chế độ dinh dưỡng, cách thức chăm sóc, kỹ thuật nuôi dạy, chuẩn đoán bệnh và biện pháp điều trị các bệnh thường gặp ở chó.

Trong cuốn cẩm nang này chúng tôi có sử dụng tư liệu của các tác giả đã viết về loài chó. Xin chân thành cảm ơn các tác giả.

Pet Nha Trang xin trân trọng giới thiệu tới bạn đọc cuốn cẩm nang này, hi vọng sẽ phần nào giúp ích cho bạn đọc và mong nhận được nhiều ý kiến đóng góp để bổ sung và hoàn thiện.

II. CÁC LƯU Ý TRONG QUÁ TRÌNH NUÔI

2.1. Các công tác chuẩn bị trước khi bắt cún

- Chuẩn bị chỗ ở, lồng nhốt: Đảm bảo vệ sinh sạch sẽ, thoáng mát, đầy đủ ánh sáng.
- Chuẩn bị khay, bát đựng thức ăn, nước uống.
- Thức ăn cho cún: Tốt nhất cho thú cưng ăn thịt nạc băm hoặc cháo thịt không mỡ, cơm thịt băm hoặc thịt gà xay. Ngoài ra cũng có các sản phẩm hạt ăn khô cho thú cưng loại nhỏ.
- Một số loại thuốc phòng khi cún bị mắc bệnh như: Thuốc chống tiêu chảy Cloxit, men tiêu hóa Neopeptine dạng ống, đường Glucose, thuốc điện giải Oresol, thuốc kháng viêm phù nề Alpha Choay.
- Cát dọn những thứ chó có thể gặm, nhai, nuốt như: Đồ nhựa, sắt, thủy tinh... Đặc biệt tránh xa dây điện và các đồ dùng điện, bếp lửa ga, vật dụng cháy nổ, hóa chất và cây cỏ độc. Nếu để cún ăn linh tinh hoặc nuốt dị vật sẽ khiến tắc hoặc hồng ruột gây nguy hiểm.
- Nếu nhà đã có sẵn chó, mèo hoặc thú cưng khác thì cần cẩn thận khi cho chúng tiếp xúc, làm quen dần dần kéo “*ma cũ bắt nạt ma mới*” làm cún bị hoảng sợ.

2.2. Sau khi đón cún về nuôi

- Không tắm ngay: Khi đưa cún về bạn không nên tắm cho cún bằng nước ngay, nếu hơi có thể sử dụng khăn tắm khô để khử mùi và làm sạch. Việc tắm ngay có thể khiến thú cưng bị viêm phổi và biến chứng thành các bệnh lý nguy hiểm khác.

- Không nên cho nằm máy lạnh và nằm trước quạt vì như vậy cún rất dễ bị nhiễm lạnh, viêm phổi và các bệnh lý về hô hấp khác.

- Tuyệt đối không vì thương cún mà cho ăn quá no, rất dễ dẫn đến tiêu chảy.

- Những đêm đầu tiên xa mẹ, xa chủ cũ bé có thể kêu sủa. Bạn hãy âu yếm vuốt ve để bé yên giấc và cảm nhận được tình thương.

- Tránh để chỗ ở vị trí cao: Cửa sổ, ban công, cầu thang dễ té ngã gây nguy hiểm.

- **Hạn chế, không cho cún ăn các loại thực phẩm sau:**

+ Sữa: Dễ gây đi ngoài, nếu có chỉ sử dụng sữa không đường tách béo với lượng vừa phải.

+ Đồ tanh: Hải sản tôm, cua, cá dễ gây đi ngoài ; Đồ ăn quá mặn cũng không tốt cho tiêu hóa.

+ Đồ ngọt như bánh kẹo cần hạn chế tối đa, tuyệt đối không cho cún ăn sôcôla rất dễ gây đột tử.

+ Xương : Cún còn nhỏ hệ tiêu hóa chưa phát triển hoàn thiện không tiêu hóa được xương, dễ gây táo bón, thậm chí mảnh vụn của xương có thể đâm thủng ruột cún gây xuất huyết đường ruột rất nguy hiểm.

- **Xử lý khi cún bị mắc các bệnh thông thường:**

+ Khi thấy cún có các biểu hiện khác thường như : Nôn, bỏ ăn, buồn rầu, mệt mỏi, tiêu chảy, nghi ồm, kém vận động phải ngừng cho ăn. Có thể sử dụng sữa (không đường tách béo hoặc nước pha với đường glucose, oresol) và gọi thú y đến khám tư vấn.

- Trường hợp bỏ ăn và nôn: Cho uống thuốc Cloxit (1/3 viên với thú cưng cỡ nhỏ hoặc nửa viên với thú cưng cỡ lớn) chia 2 lần mỗi ngày. Pha nước đường glucose với nước sạch cho uống kết hợp men tiêu hóa Neopeptine dạng ống, uống mỗi ngày 1 ống.

- Trường hợp thú cưng ho (khạc từng cơn): Sử dụng thuốc Zinat (nửa viên mỗi lần dùng) chia 2 lần mỗi ngày và thuốc Alpha Choay (1 viên 1 lần ngày 2 lần).

(*) Lưu ý: Khi gặp các biểu hiện trên nên bình tĩnh xử lý theo hướng dẫn hoặc mang ngay ra cơ sở thú y gần nhất để được tư vấn, thăm khám.

III. CHẾ ĐỘ DINH DƯỠNG

3.1. Dinh dưỡng cho chó theo độ tuổi

- Giai đoạn từ 1 - 2 tháng tuổi nên cho ăn cháo nhuyễn và ăn loại thức ăn khô mềm. Cho ăn 3-4 bữa/ngày + cho uống thêm sữa ấm.
- Giai đoạn từ 3-6 tháng tuổi nên cho cún ăn các loại thức ăn mềm, dễ tiêu hóa. Nên nấu cháo cho chó như cháo thịt gà, thịt lợn, thịt bò.
- Giai đoạn từ 6 tháng tuổi trở đi cần tăng cường khẩu phần ăn và các thực phẩm nhiều đạm, protein, canxi, tinh bột và rau củ. Cho ăn từ 2-3 bữa/ngày, nếu có điều kiện nên cho cún cưng ăn thêm trứng vịt lộn sẽ giúp bộ lông đẹp, sáng bóng hơn.

3.2. Các lưu ý khi cho chó ăn

- Các bữa ăn cần có một khoảng thời gian nhất định để cho chó tiêu hóa hết thức ăn (không nhất thiết người ăn lúc nào thì cho chó ăn lúc đó, sẽ không hợp lý về thời gian).
- Tránh cho ăn những đồ ăn tanh, nhiều mỡ, nội tạng động vật trong 3 tháng đầu. Không cho ăn thức ăn ôi thiu, thức ăn thừa của mèo, cá mồi, hoặc nước rác, phân người và động vật khác. Hạn chế cho ăn các loại thức ăn cứng nhưng xương lợn, xương gà, xương cá bởi rất dễ bị hóc.
- Tránh cho chó uống quá nhiều sữa.
- Sau bữa ăn nên cho chó chạy tự do và vệ sinh 5, 10 phút để chó dễ tiêu hóa thức ăn. Bữa chiều tối ăn nhiều hơn một chút và chủ chó dành thời gian thả chó nhiều hơn.
- Nước uống cho chó phải sạch + luôn phải để sẵn để cún có thể uống bất cứ lúc nào khi khát, nên thay nước ít nhất 2 lần / ngày.
- Khay, bát cho chó ăn cần phải vệ sinh sạch sẽ, sau khi ăn xong nên rửa sạch để khô ráo và phải đảm bảo xối nước sạch hết độ kiềm sút (bazo) của xà phòng.
- Khi thấy chó có những biểu hiện khác thường : Nôn, bỏ ăn, buồn rầu, tiêu chảy, ốm, phải ngừng cho ăn, mời bác sỹ thú y khám và tư vấn. Cho ăn cưỡng bức lúc này là cực kỳ nguy hiểm đối với chó.

IV. KỸ THUẬT LÀM VỆ SINH CHO CHÓ

- Chó rất dễ bị cảm lạnh, vì vậy khi tắm ta nên sử dụng nước ấm (40-50 độ C) để tắm cho chúng. Mùa hè tắm 1 tuần / lần và mùa đông 2 tuần / lần. Khi tắm ta dùng nước ấm xả sạch bụi bẩn trên

người sau đó dùng dầu tắm mát xoa nhẹ nhàng khắp cơ thể sau đó xả sạch với nước. Tiếp tục sử dụng dầu xả massage lên lông và xả lại với nước lần nữa. Tắm xong dùng khăn mềm thấm nước, sấy thật khô lông kết hợp dùng lược để loại bỏ những sợi lông rụng còn sót lại.

- Sử dụng các loại sữa tắm chuyên dụng tắm cho chó thường xuyên sẽ giúp cho bộ lông của cún được sạch sẽ, tránh được các bệnh ngoài da.

Chú ý:

+ Khi tắm nên tránh để nước, xà phòng chảy vào tai chó rất dễ gây viêm nhiễm. Sau khi tắm xong kiểm tra vệ sinh sạch sẽ vùng miệng, mũi, mắt, tai cho chó.

+ Trong trường hợp chó đang bị cảm cúm, sức khỏe yếu thì không nên tắm. Trong trường hợp cún quá bẩn và cần phải tắm thì trước khi tắm nên cho cún uống viên thuốc cảm cúm.

+ Không tắm cho chó trong các trường hợp sau : Nhiệt độ môi trường quá lạnh, chó con mới tách mẹ, chó mẹ mới sinh, chó đang ốm bệnh, chó mới tiêm ngừa vắc xin dịch bệnh, mới vận chuyển trời nắng về, ...

+ Khi vừa mua cún về bạn không nên tắm cho cún bằng nước ngay, nếu thấy cún hôi có thể dùng phấn tắm khô. Vì nếu tắm ngay, cún rất dễ có khả năng bị viêm phổi và kể phát sang các bệnh truyền nhiễm nguy hiểm.

V. CÁC BỆNH THƯỜNG GẶP VÀ CÁCH XỬ LÝ

5.1. Bệnh ngoài da

- Bệnh ngoài da ở chó là một căn bệnh phổ biến và đáng sợ nhất đối với loài chó, căn bệnh này gây ảnh hưởng nghiêm trọng đến sức khỏe của chó và còn có thể lây lan sang người khiến người tiếp xúc với chó cũng dễ nhiễm bệnh. Vì vậy để bảo vệ sức khỏe cho chó và người, bạn nên tìm hiểu về các chứng bệnh ngoài da ở chó để có những kiến thức cơ bản trong việc phòng chữa bệnh ngoài da cho chó.

- Bệnh về da có nhiều loại bệnh khác nhau và cũng do nhiều nguyên nhân khác nhau gây phát sinh bệnh trên da, những nguyên nhân chính chủ yếu là do thú cưng không được đảm bảo vệ sinh sạch sẽ từ cơ thể, nơi ăn ở hay môi trường sống là cơ hội để các loài ve rận, ký sinh trùng ngoài da tấn công gây suy giảm hệ miễn dịch.

- Các hội chứng bệnh về da ở chó như: Viêm da, vàng da, ký sinh trùng trên da như bọ chét, ve

rận; bệnh nhiễm trùng nấm da (sài, nấm, vảy nến...). Với các bệnh đơn giản bạn có thể sử dụng 1 số thuốc như Hantox Spray, Frontline (chuyên diệt ve rận, bọ chét); Miconazole (thuốc xịt ngoài da trị nấm)... Trường hợp không phát hiện rõ là bệnh gì hãy nhanh chóng đưa cún đến gặp bác sĩ thú y để được chữa trị kịp thời, nếu không sẽ gây ảnh hưởng đến chính mọi người trong gia đình.

(*) Cách phòng tránh các bệnh về da ở chó

- Các bệnh về da của chó chủ yếu xuất phát từ môi trường sống bên ngoài, chế độ ăn uống, vệ sinh.... Để phòng tránh được các bệnh về da ở chó bạn cần phải chú ý đến việc vệ sinh sạch sẽ cho cơ thể của chó, cần tắm rửa thường xuyên cho chó bằng các loại dầu tắm chuyên dụng dành riêng cho thú nuôi.

-Vệ sinh, khử trùng nơi ở cho chó, đảm bảo nơi ở được sạch sẽ, khô thoáng. Tiêm chủng đầy đủ các loại vaccin và tẩy giun cho chó theo định kỳ.

- Chú ý đến các dấu hiệu lạ của chó để có thể sớm phát hiện bệnh và điều trị kịp thời.

5.2. Bệnh Hô Hấp

5.2.1. Bệnh viêm phế quản

Bệnh viêm phế quản là bệnh viêm niêm mạc đường hô hấp, viêm phế quản hay phế quản nhỏ sau đó đến viêm khí quản. Nặng hơn dẫn đến viêm phổi. Bệnh hay xảy ra ở chó khi thời tiết thay đổi từ ấm áp sang lạnh ẩm, thường từ cuối thu sang đông và đến đầu mùa xuân.

(*) Nguyên nhân:

- Do bị nhiễm cùng 1 lúc 1 số loại vi khuẩn gây bệnh đường hô hấp như: Liên cầu (Streptococcus), Tụ cầu (Staphylococcus aureus), Klebsiella pneumoniae, Bordetella bronchiseptica...
- Thường do kế phát của 1 số bệnh nhiễm trùng như Care, viêm ruột, bệnh ký sinh trùng.
- Do thời tiết và vệ sinh môi trường, hít phải khói bụi, hóa chất gây kích thích đường hô hấp
- Do thức ăn, nước uống sặc xuống đường hô hấp.

(*) Triệu chứng:

Do chất kích thích vào đường hô hấp, tác động đến dây thần kinh gây ho và nếu tác động lâu sẽ sinh viêm, niêm mạc sưng do viêm hoặc sung huyết sẽ gây hẹp đường hô hấp, các chất phân tiết bịt kín đường thông khí làm cho khó thở. Những biểu hiện đặc trưng nhất là:

- Vật bị ho, khó thở, nhất là vào buổi sáng, lúc đầu ho khan sau trở thành ho ướt và kéo dài.
- Thở khò khè, có tiếng ran, chảy nước mắt, nước mũi liên tục.
- Có thể kèm theo sốt: 39,5 - 40,5 độ C.

- Viêm phế quản mãn tính thường không sốt nhưng ho kéo dài, có lúc ho ra đờm đặc nhầy.

(*) Phòng và điều trị

- Phòng bệnh:

+ Nơi ở của chó phải luôn vệ sinh sạch sẽ, ăn uống đủ chất, chỗ nằm phải đảm bảo ấm mùa đông, thoáng mùa hè.

+ Tiêm vaccin phòng bệnh cho chó định kỳ các loại sau: Đại, care, viêm gan truyền nhiễm, ho của chó,.. Để không nhiễm các bệnh truyền nhiễm khác, trên cơ sở đó có khả năng đề kháng bệnh về hô hấp.

- Điều trị bệnh:

+ Dùng kháng sinh diệt nguyên nhân gây bệnh: Có thể dùng Penicillin, Gentamycin, Streptomycin...

+ Thuốc chữa triệu chứng: Ephedrin, Dimedron.

+ Thuốc bổ trợ: Vitamin C, Vitamin B1, Cafein 5%, dung dịch Glucose 30%...

+ Hộ lý: Tăng cường chăm sóc, nuôi dưỡng tốt.

5.2.2. Bệnh viêm phổi

Thường là kế phát của viêm phế quản hay do bội nhiễm từ các bệnh truyền nhiễm khác như bệnh care; viêm phế khí quản truyền nhiễm ở chó, mèo.

(*) Nguyên nhân:

- Thường do nhiễm virus đường hô hấp, sau đó là kế nhiễm vi khuẩn như các loại vi khuẩn: Pneumococcus, Streptococcus, Klebsiella, Bordesella...

- Do một số loại ấu trùng của ký sinh trùng ở phế quản như Filaroides, Actustrongylus, Paragonimus cũng gây viêm phổi.

- Do một số nấm như Aspergillus, Histoplasma.

- Lúc đầu do tác động của virus xâm nhập qua đường hô hấp gây viêm vách phế quản nhỏ, sau lan đến nhu mô phổi hoặc có thể qua đường tuần hoàn làm cho tổ chức phổi yếu đi. Trên cơ sở đó các vi khuẩn có sẵn ở đường hô hấp sẽ phát triển và gây bệnh viêm phổi, nặng hơn gây hoại thư hoặc sinh mủ trong tổ chức phổi.

(*) Triệu chứng:

- Thoạt đầu mới nhiễm bệnh, chó có biểu hiện mệt mỏi, uể oải, bỏ ăn, sốt cao, niêm mạc đỏ.
- Tuy ít ho nhưng khó khễn, đau đốn, cơn ho khạc cũng tăng dần lên ngày một nặng, cơn ho xảy ra nhiều vào ban đêm và sáng sớm.
- Thở khó, chó nằm một chỗ, yếu, cố thở nhanh và nông, biểu hiện thiếu oxy trong máu nên niêm mạc mắt, miệng đỏ xẫm, sung huyết, sau tím tái.
- Nếu không điều trị kịp thời, chó sẽ chết sau vài ngày vì khó thở và suy kiệt.

(*) Phòng và điều trị:

- Phòng bệnh:

- + Phát hiện sớm chó bị bệnh (ho và thở khó) để điều trị và cách lý kịp thời.
- + Thực hiện vệ sinh thú y và vệ sinh môi trường, giữ nơi ở khô sạch, thoáng mùa hè, kín ẩm vào mùa đông, phân rác phải dọn hàng ngày cho vào hố tiêu độc.
- + Định kỳ tẩy uế nơi ở của chó và dụng cụ phục vụ nuôi dưỡng bằng Chloramin B 0,5% trong 10 phút, Cresyl 1-2%, hoặc nước vôi 10%. Hay có thể dùng ND.Iodine (thành phần gồm PVP Iodine, Kalium iodine), sát trùng tiêu độc chuồng nuôi và môi trường xung quanh.
- + Chăm sóc và nuôi dưỡng tích cực, định kỳ tiêm phòng các loại vacxin phòng bệnh cho chó như: Care, Parvovirut, dại, viêm gan truyền nhiễm, Lepto... và định kỳ tẩy giun sán, tăng cường sức đề kháng của cơ thể.

- Điều trị bệnh:

- + Cũng theo nguyên tắc chung: Penicilin G, Streptomycin, Kanamycin, Erythromycin (thuốc có hiệu lực cao với bệnh viêm phổi nhưng có thể gây một số tác dụng phụ như rối loạn tiêu hóa, nôn mửa). Theo kinh nghiệm của các nhà điều trị: Nên phối hợp kháng sinh tiêm với Trimazon (Bisepton) cho chó uống với liều 40mg/kg thể trọng/ngày. Kết quả chữa bệnh sẽ tốt hơn.
- + Điều trị triệu chứng: Ephedrin, Dimedron.
- + Hộ lý: Chăm sóc và nuôi dưỡng chu đáo.

5.2.3. Bệnh viêm màng phổi (Tích nước)

(*) Nguyên nhân:

- Do ảnh hưởng điều kiện ngoại cảnh làm cơ thể suy yếu: Do lạnh, quá trình vận chuyển...

- Do kế phát của các bệnh đường hô hấp khác (ở chó thường là kế phát bệnh lao hoặc bệnh Streptotrichosis).

(*) *Triệu chứng:*

- Thể cấp tính:

+ Chó bệnh biểu hiện đau ngực, chó lùi lại, rên khi có ấn vào khe xương sườn.

+ Hô hấp nông và thở bụng.

+ Nghe lồng ngực bằng ống nghe thấy có tiếng cọ sát nhẹ, đôi khi như tiếng gậy soàn soạt hay răng rắc, nếu thể tích chất lỏng nhiều trong xoang ngực thì không nghe thấy tiếng cọ sát nữa và giữa các lớp phổi cũng tách ra.

+ Thân nhiệt tăng, nhiệt độ chỉ giảm khi rút được nước trong phổi ra.

+ Chó bị bệnh thường nằm cho dễ thở và cho tim hoạt động dễ hơn.

+ Ăn kém, gầy nhanh, mệt mỏi, phờ phạc, uể oải, kém hoạt động.

- Thể mãn tính: Màng phổi dày ra, nghe lồng ngực bằng ống nghe không thấy tiếng gõ và tiếng cọ sát.

(*) *Phòng và điều trị:*

- Phòng bệnh:

+ Khi bị bệnh đường hô hấp như lao, viêm phế quản phổi, cần thiết phải chữa sớm và triệt để.

+ Giữ ấm mùa đông, vệ sinh ăn uống sạch sẽ ...

+ Bổ sung thuốc bổ, vitamin cho chó, mề để tăng sức đề kháng, phòng viêm nhiễm các bệnh khác.

- Điều trị bệnh:

+ Cho chó nằm ở nơi sạch, sẽ, ấm, kín gió.

+ Có thể làm bớt cơn đau ngực bằng cách đắp khăn lạnh.

+ Chọn hút lấy bớt nước ở phổi ra đối với chó bằng cách dùng kim tiêm (cần hết sức cẩn thận khi sử dụng).

+ Tiêm kháng sinh cho chó: Dùng một trong các loại sau: Penicilin G (có thể kết hợp uống Bisepton), Lincomycin 10%.

+ Kết hợp các thuốc bổ trợ: An thần, giảm sốt giảm đau, Vitamin B1, C, B.complex...

5.3. Bệnh tiêu chảy

Tiêu chảy là một vấn đề phổ biến ở nhiều chú cún, lý do chủ yếu là vì chúng có thể dễ dàng cho bất cứ thứ gì vào miệng. Đôi khi, nguyên nhân gây tiêu chảy có thể do các vấn đề nghiêm trọng hơn, đòi hỏi người chủ phải thực sự quan tâm, để ý và gần gũi với cún nhiều hơn, nhất là trong những trường hợp tiêu chảy kéo dài.

(*) Khi nào thì cún nhà bạn đang tiêu chảy?

Cún đi ngoài phân lỏng, đấy là dấu hiệu cần và đủ để khẳng định cún đang tiêu chảy. Ngoài ra, có thể kèm theo các vấn đề về đường ruột cũng như nôn mửa.

(*) Nguyên nhân chính gây tiêu chảy?

Cún có thể tiêu chảy do nguyên nhân bệnh lý hay nhiễm trùng, tuy nhiên nguyên nhân chính lại thường do thói quen nhặt, cắn, ăn rác của cún, thậm chí nhiều khi nuốt cả những vật thể lạ vào bụng. Nguyên nhân chính thứ 2 làm cún hay tiêu chảy nữa là do chế độ ăn uống bị thay đổi đột ngột.

(*) Khi thấy cún tiêu chảy cần làm những gì?

- *Nếu cún không nôn mửa:*

+ Bỏ hết thức ăn trong bát của cún và kiểm soát trong 12 giờ tiếp theo chỉ cho cún uống nước.

+ Hãy chắc chắn cún có nhiều nước sạch để uống, để tránh bị mất nước.

+ Sau 12 tiếng đầu tiên, cho cún ăn nhẹ bằng cháo với 1 ít thịt gà nấu nhừ lên. Cứ cho cún ăn cháo như vậy đến khi phân trở lại như bình thường.

+ Nếu cún vẫn tiêu chảy liên tục trong hơn 24 giờ hoặc bạn bắt đầu thấy phân có máu hay có bọc nhầy, hãy gọi bác sĩ thú y ngay lập tức.

- *Nếu cún nôn nhẹ:*

+ Bỏ hết toàn bộ thức ăn và nước trong vòng 12 giờ kể từ khi thấy cún nôn.

+ Để tránh bị mất nước, cung cấp cho cún 1 viên đá nhỏ để nó liếm hoặc cho nó uống khoảng 1 thìa nước soda mỗi giờ.

+ Khi cún ngừng nôn, cho cún ăn nhẹ bằng cháo với 1 ít thịt gà nấu nhừ lên. Ngoài ra, bắt đầu cho cún uống nước lại từ từ mỗi ít một.

+ Quan sát tiếp khoảng 2 tiếng sau khi cún ngừng nôn để xem cún có bị nôn trở lại không:

- Nếu cún không nôn nữa: Tiếp tục cho cún ăn cháo như vậy đến khi phân trở lại như bình thường.
- Nếu cún có nôn trở lại: Bỏ cháo gà, cho cún ăn cháo trắng với muối và cung cấp nước sạch từ từ cho đến khi thấy cún ngừng nôn và phân trở lại bình thường.

+ Nếu cún vẫn tiêu chảy liên tục trong hơn 24 giờ hoặc bạn bắt đầu thấy phân có máu hay có bọc nhày, hãy gọi bác sĩ thú y ngay lập tức.

(*) **Chẩn đoán:**

Nếu cún nhà bạn thường xuyên bị tiêu chảy hay mức độ tiêu chảy rất nghiêm trọng, bạn nên đưa cún đến bác sĩ thú y để tìm nguyên nhân tại sao. Các bác sĩ thú y tùy thuộc vào tình hình mà sẽ có hướng chẩn đoán nghi ngờ như có thể cún bị ngộ độc thực phẩm, ký sinh trùng đường ruột, nhiễm khuẩn, kém hấp thu, khối u, hay các vấn đề liên quan đến trao đổi chất...

Việc chẩn đoán có khi rất dễ dàng chỉ cần kiểm tra phân là biết nhưng đôi khi nó cũng rất khó khăn, thậm chí đòi hỏi dùng nhiều biện pháp chẩn đoán phức tạp như siêu âm bụng hay nội soi đại tràng.... Tuy vậy, mức độ chẩn đoán đúng hay sai, nhanh hay chậm đôi khi phụ thuộc rất nhiều vào các thông tin do chủ nhân của cún cung cấp. Thông tin càng chi tiết, càng chính xác càng tốt.

(*) **Một số biện pháp giúp hạn chế và ngăn chặn cún bị tiêu chảy:**

- Không cho phép cún nhặt, cắn, ăn rác.
- Không thay đổi chế độ ăn uống của cún đột ngột.
- Không nên cho cún gặm xương thật như đồ chơi (nên chọn đồ chơi cho cún bằng chất liệu nhựa có pha ni lông).
- Không cho cún chơi với những đồ vật nhỏ, có thể cún sẽ nuốt chúng.
- Không nuôi cún bằng các phế phẩm, thức ăn thừa ôi thiu.
- Tẩy giun định kỳ cho cún.

(*) *Lưu ý:* Khi cún có dấu hiệu tiêu chảy, hãy bình tĩnh xử lý như các bước trên. Sự sáng suốt đúng lúc của bạn có thể cứu cún nhưng ngược lại, nếu bạn lúng túng, chậm chạp, thì những tác hại xảy ra với cún đôi khi là không thể lường trước được.

VI. TẮY GIUN CHO CHÓ

Tẩy giun là việc làm rất quan trọng trong quá trình nuôi chó, việc tẩy giun theo định kì sẽ giúp các bé lớn nhanh, khỏe mạnh, tránh được các bệnh liên quan đến đường ruột.

(*) Lịch tẩy giun:

- Chó con: Khi cún con từ 2, 4, 6, 8 tuần tuổi bạn cho uống thuốc tẩy giun. Sau đó mỗi tháng sẽ cho tẩy 1 lần, duy trì đến 6 tháng tuổi. Tiếp theo cứ 3 tháng bạn cho cún tẩy giun 1 lần.
- Chó mẹ: Bạn nên cho chó mẹ uống thuốc tẩy giun trước khi phối giống. Đến trước khi sinh khoảng 10 ngày cũng nên cho uống 1 liều để ấu trùng giun (nếu có) không lây sang cho con qua đường sữa mẹ. Sau đó bạn cho tẩy giun cùng với chó con khi con được 2 tuần tuổi. Ở thời gian tiếp theo bạn tẩy giun cho chó mẹ như chó trưởng thành.
- Chó trưởng thành: Định kỳ tẩy 1 năm 1 lần, duy trì như vậy cho đến hết 1 vòng đời của 1 con chó.

(*) Thuốc tẩy giun

Có rất nhiều loại thuốc tẩy giun khác nhau dành cho chó bạn có thể chọn lựa nhưng cần phù hợp với các loại chó:

- Các loại thuốc dành cho chó sơ sinh và chó mẹ đang cho con bú gồm: Exotral (Pháp, dùng cho chó mèo), Univerm Total (Mỹ, dùng cho cả chó và mèo), Drontal Plus (Đức, chỉ dùng cho chó).
- Chó trưởng thành có thể dùng Endogard 10, đây là thuốc chỉ dành cho chó, viên dành cho 10kg thể trọng nên khó tán nhỏ cho chó sơ sinh, ngoài ra liều lượng thuốc cũng rất cao.

(*) Cách cho chó uống thuốc tẩy giun

Để cho chó uống thuốc là điều không hề dễ dàng, bạn phải bóp miệng, ngửa cổ rồi thả viên thuốc vào miệng chó, sau đó vuốt cổ cho thuốc trôi hoặc có thể áp dụng các cách khác như trộn cùng thức ăn.

VII. TIÊM PHÒNG CHO CHÓ

(*) Tại sao phải tiêm phòng vaccin cho chó?

Tiêm vaccin là cách tốt nhất để giúp cún của bạn phòng chống được bệnh nguy hiểm, bệnh không có thuốc chữa, bệnh truyền nhiễm... Từ đó tránh được thiệt hại về kinh tế cho bạn cũng như tính mạng của cún.

(*) Một số loại Vaccine trên thị trường hiện nay:

- Vaccin 5 bệnh phòng các bệnh sau:
  - + Care virus.
  - + Parvo virus.
  - + Viêm gan truyền nhiễm.
  - + Ho mũi chó.
  - + Phó cúm.
- Vaccine 6 bệnh phòng các bệnh: 5 bệnh trên và thêm Leptospria.
- Vaccine 7 bệnh phòng các bệnh: 6 bệnh của vaccin 6 bệnh và thêm bệnh Coronavirus.
- Hiện nay 2 loại vaccin được dùng phổ biến là vaccin 5 bệnh và vaccin 7 bệnh.

(*) Bảo quản Vaccine:

- Trong quá trình vận chuyển Vaccine cần bảo quản Vaccine đúng quy định.
- Nhiệt độ: 2-7 độ c.
- Tránh ánh sáng trực tiếp và va đập mạnh .

(*) Liều trình tiêm Vaccine

LỊCH TIÊM VẮC XIN CHO CHÓ	
Tuổi chủng Vaccine	Loại vaccine tiêm
6-8 tuần tuổi	1 mũi vaccine 5 bệnh
9-11 tuần tuổi	1 mũi vaccine 6 hoặc 7 bệnh
12-15 tuần tuổi	1 mũi vaccine 6 hoặc 7 bệnh
Từ 15 tuần tuổi	1 mũi vaccine đại
Nhắc lại định kỳ hàng năm cho Vaccine bệnh và Vaccine đại	

VIII. CÁCH HUẤN LUYỆN CHÓ

8.1. Các lưu ý trong quá trình huấn luyện

- Dành sự yêu thương hết mực cho chó: Để huấn luyện được cún trước tiên bạn phải dành nhiều thời gian quan tâm, chăm sóc chúng. Thường xuyên dắt chó đi dạo, cho ăn, tắm rửa vệ sinh cho bé tạo tình cảm quyến luyến vui vẻ giữa 2 bên.
- Khi ra lệnh phải ngắn gọn, rõ ràng, cương quyết. Giữa các bài tập cần có thời gian nghỉ từ 20s - 30s, tránh ra dồn dập các lệnh sẽ khiến chó không hiểu và không làm theo được.
- Cần thưởng cho chó (đồ ăn, âu yếm vuốt ve) mỗi khi bé hoàn thành được bài tập.

- Tuân thủ quy trình huấn luyện, làm theo đúng giáo trình từ dễ đến khó, tránh dạy lung tung đang bài 1 nhảy sang bài 10.
- Phải hiểu rõ được tập tính của bé khi huấn luyện. Với các bé nhút nhát cần dùng biện pháp như động viên, âu yếm; với các bé bướng bỉnh không chịu tập luyện cần cương quyết, rõ ràng.
- Thường xuyên cho cún ôn lại các bài cũ, tránh lâu ngày ko tập bé sẽ rất dễ bị quên.
- Quan trọng nhất: Trong quá trình huấn luyện cần phải kiên nhẫn, tuyệt đối không đánh đập, chửi mắng sẽ khiến cún sợ hãi và không có tinh thần để hoàn thành bài huấn luyện.

8.2. Huấn luyện cún nằm

- Khi cún đang đứng bạn để thức ăn trước mũi cún sau đó từ từ hạ xuống đất. Cún ham ăn sẽ đưa mũi theo và hạ mình chúm về phía trước. Lúc này bạn dùng tay ấn nhẹ lên phần vai bắt cún nằm xuống và hô lệnh “Nằm”. Khi cún đã nằm thì thưởng đồ ăn cho cún.
- Lặp lại từ 10 – 15 lần cho cún quen sau đó cho nghỉ

8.3. Huấn luyện cún đứng

- Khi cún đang nằm hoặc ngồi bạn đứng trước mặt, tay cầm thức ăn để ngang mũi, sau đó cầm thức ăn lùi về phía sau và nâng lên cao. Chó ham ăn sẽ đứng lên theo phản xạ. Lúc này bạn hô lệnh “Đứng” và thưởng thức ăn cho chó.

(*) Lưu ý:

- + Trường hợp nếu chó không chịu đứng dậy ta có thể dùng 1 sợi dây xích kéo chó đứng lên.
- + Lặp lại 10 – 15 lần sau đó cho nghỉ

8.4. Huấn luyện chó bò

- Hô lệnh “Nằm” cho chó nằm xuống, tay trái cầm thức ăn, tay phải ấn nhẹ vào mông chó. Lúc này bạn di chuyển chân hướng về phía trước (tay trái vẫn cầm thức ăn theo), và hô lệnh “Bò”. Ban đầu chưa quen tập cho chó bò khoảng 1 mét và thưởng đồ ăn, sau đó cho chó bò xa hơn rồi mới thưởng. Lặp lại 10 – 15 lần và ôn lại hàng ngày.

8.5. Huấn luyện chó chào

- Hô lệnh “Ngồi” cho chó ngồi xuống, chỉnh tư thế ngồi thẳng, vững chắc. Sau đó bạn hô lệnh “Chào” đồng thời dùng tay phải nâng chân trước bên phải của chó lên gập vào tai (giống tư thế chào cò). Giữ nguyên tư thế khoảng 15 – 20 giây sau đó thưởng đồ ăn cho chó.

- Động tác này cần phải kiên nhẫn, tập lại nhiều lần chắc chắn sẽ thành công.

8.6. Huấn luyện chó bắt tay

- Ra lệnh “Ngồi” cho chó ngồi xuống. Sau đó hô “Bắt Tay” đồng thời lấy tay trái nâng chân phải của chó lên để bắt tay, tay phải thưởng đồ ăn cho chó. Lặp lại động tác khoảng 15 lần sau đó cho nghỉ. Ôn lại vài ngày chó sẽ nhớ lệnh.

8.7. Huấn luyện chó đi vệ sinh đúng chỗ

Bạn đã bao giờ cảm thấy phiền phức khi ngày nào cũng phải dọn những “chiến lợi phẩm” của cún khấp nhà? Bạn đã từng muốn cún không còn đi vệ sinh bừa bãi trong nhà nhưng chưa biết làm thế nào?

Bài viết cô đọng dưới đây của chúng tôi sẽ giúp các bạn huấn luyện cún đi vệ sinh đúng chỗ 1 cách nhanh nhất và hiệu quả nhất. Để huấn luyện cún, chúng tôi đưa ra 5 bước như sau:

Bước 1: Xác định chỗ bạn muốn cún đi vệ sinh.

Chỗ đó có thể là trong nhà vệ sinh của gia đình bạn hay 1 gốc sân, gốc ban công, sân thượng.

Bước 2: Lập thời gian biểu cho các bữa ăn.

Mục đích của việc này là biết được lúc nào cún cần giải quyết vì đa phần cún thường đi vệ sinh sau khi ăn. Đa phần cún to thường ăn 2 lần / ngày vào lúc 12h trưa và 7 h tối. Cún nhỏ thường ăn 3 lần / ngày vào 7h sáng, 12h trưa và 7h tối.

Nên cho cún ăn uống đúng chỗ, đúng thời gian quy định. Thông thường 1 bữa ăn của cún chỉ nên diễn ra trong vòng 20 phút. Sau 20 phút hãy cất hết đồ ăn, nước uống để kiểm soát đúng lượng thức ăn thu nhận cũng như để cún hiểu rằng nó chỉ được ăn trong khoảng thời gian đó.

Bước 3: Nghiên cứu thói quen và quy luật đi vệ sinh của cún.

Nắm được thói quen cũng như quy luật đi vệ sinh của cún là cơ sở để thiết lập thời gian biểu huấn luyện thích hợp.

Các đơn giản nhất để bạn biết được thói quen đi vệ sinh của cún là theo dõi và ghi chép lại trong khoản 2 – 4 ngày. Khi ghi chép nhớ tách riêng thời gian cún đi nặng và đi nhẹ. Một số chỉ tiêu bạn nên chú ý theo dõi và quan tâm đó là:

- Thời gian cún đi vệ sinh tính từ khi cún ăn và uống bữa gần nhất.
- Thời gian cún đi vệ sinh tính từ khi cún ngủ dậy.

Biê'c 4: Những vật cần thiết để chuẩn bị cho việc huấn luyện.

(*) Lồng nhốt cún:

Chuẩn bị một chiếc lồng phù hợp sẽ giúp việc huấn luyện cún nhanh chóng và hiệu quả hơn nhiều. Vì đa phần cún sẽ không đi bậy trong chuồng nó ở và ngoài ra, chuồng còn là công cụ để cún chịu hình phạt khi không nghe lời (cụ thể ở phần dưới).

Vậy chọn chuồng như thế nào cho phù hợp với mỗi chú cún?

- Kích thước lồng chỉ được phép vừa đủ cho cún nằm và xoay người, không được rộng quá kích thước của nó.
- Các bạn chọn lồng sao cho cún nằm vào thấy hơi chật, nếu đi nặng hoặc tè ra chuồng thì sẽ nằm lên phân hoặc nước tiểu. Các bạn đừng lo cún nằm lên phân và nước tiểu vì trừ khi con nào bí quá không kiềm chế được nữa mới tiểu và ị ra chuồng, còn đa phần cún sẽ không tiểu hay ị rồi nằm lên. Vì lồng chật chỉ đủ nằm, không đi vệ sinh được nên cún sẽ nhịn và khi không nhịn được sẽ kêu âm lên, lúc đó bạn biết cún đã muốn đi vệ sinh.

(*) Thời gian biểu huấn luyện:

Tùy thuộc vào thời gian biểu của các bữa ăn, thói quen đi vệ sinh của cún cũng như thời gian rảnh rỗi của mọi người chủ mà các bạn có thể lập thời gian biểu huấn luyện cho cún 1 cách phù hợp nhất.

Dưới đây là thời gian biểu chúng tôi thiết kế dành riêng cho đa phần người Việt Nam – Những người chủ đi làm cả ngày từ 8h sáng đến 18h tối hàng ngày (cún lớn hơn 1 năm tuổi và ăn 2 lần / ngày):

- 6h:30: Thức dậy, đưa cún ra chỗ muốn nó đi vệ sinh.
- 6h:40 - 7h:00 : Cho cún chơi đùa tự do.
- 7h00 - 7h20 : Cho cún ăn và uống (cắt ngay đồ ăn và nước uống đi sau khi cho cún dùng xong).
- 7h:20 - 7h:30 : Đưa cún ra chỗ muốn nó đi vệ sinh. Sau đó nhốt vào chuồng khi chủ đi làm (Hãy bỏ vào chuồng vài món đồ chơi cho cún gặm, ko được bỏ đồ ăn và nước uống).
- 18h:00 : Chủ đi làm về, thả cún ra.
- 18h:15 - 18h:30 : Dẫn cún ra chỗ muốn nó đi vệ sinh và sau đó cho cún chơi đùa tự do.

- 18h:30 : Cho cún ăn và uống (cắt ngay đồ ăn và nước uống đi sau khi cho cún dùng xong).
- 19h:00 : Đưa cún ra chỗ muốn nó đi vệ sinh.
- 19h:15 : Nhốt cún vào chuồng.
- 23h:00 : Đưa cún ra chỗ muốn nó đi vệ sinh. Sau đó nhốt vào chuồng đến sáng.

Bước 5: Huấn luyện

Ngoài việc thực hiện theo thời gian biểu, để huấn luyện cún đi vệ sinh thành công chúng ta cần lưu ý một số chi tiết quan trọng như sau:

Việc bắt cún thay đổi 1 thói quen không phải là việc có thể cho kết quả nhanh chóng được. Bởi vậy để thành công, bạn cần rất kiên trì, yêu thương và độ lượng với cún như đối với trẻ con.

(*) Chọn khẩu lệnh:

- Tức là khi muốn cún đi vệ sinh, bạn có thể nói “Milu, đi” hay “bắt đầu”... Không quan trọng là bạn nói từ gì mà quan trọng là bạn phải nhất quán. Đã nói từ gì thì chỉ nói từ đó khi đưa cún ra đúng chỗ đi vệ sinh.
- Những ngày đầu cún có thể không hiểu bạn nói gì nhưng sau 1 thời gian làm quen, thậm chí bạn chỉ cần hô đúng khẩu lệnh đó là cún sẽ làm đúng hành động như bạn muốn (đi vệ sinh đúng chỗ đã được huấn luyện) mà không cần bạn phải dắt cún đi.

(*) Khen thưởng:

- Khen thưởng là việc làm rất cần thiết và quan trọng giúp cún hiểu rằng nó làm như vậy là đúng và rất giỏi. Khi cún đi vệ sinh đúng chỗ, bạn hãy khen thưởng cún bằng lời nói, hành động (ôm ấp, xoa đầu...), hay thức ăn...Nên nhớ việc khen thưởng chỉ nên diễn ra trong vòng 5 giây sau khi cún đi vệ sinh xong vì nếu lâu hơn, cún sẽ không hiểu bạn đang khen thưởng cho việc gì.

(*) Làm gì khi cún đi vệ sinh sai chỗ?

- Khi cún đi sai chỗ và bạn thấy, hãy làm 1 hành động để cún ngưng việc đó lại nhưng không được làm cún quá giật mình và hoảng hốt. Ví dụ như bạn có thể vỗ tay hay nói “không được”... Sau đó bạn dọn sạch chỗ đó để cún không ngửi thấy mùi và nghĩ đó là chỗ đi vệ sinh nữa.
- Bạn tuyệt đối không nên phạt hay làm cún giật mình, sợ hãi vì cún sẽ không hiểu nó đang làm sai chuyện gì mà nó sẽ nghĩ việc đi vệ sinh là 1 việc xấu và nó sẽ có xu hướng trốn kỹ hơn khi đi để không bị bạn phát hiện cho đến khi “sản phẩm” bốc mùi.

- Nếu cún vẫn đi vệ sinh sai chỗ, bạn có thể nhốt cún trong chuồng khoảng 10', sau đó mới dẫn đi vệ sinh, tới chùng nào đi thì thôi. Sau khi nó đi vệ sinh rồi mới cho nó chơi còn không thì phải ở trong chuồng.

(*) Lưu ý: Ngoài phương pháp với 5 bước như trên, bạn có thể sử dụng “*Nước xịt hướng dẫn đi vệ sinh đúng chỗ*” bằng cách trước khi chó đi vệ sinh, xịt chất dẫn mùi lên chỗ bạn muốn chó đi vệ sinh để chó đánh hơi, lặp lại nhiều lần, chó sẽ có phản ứng có điều kiện. Sau này sẽ đi vệ sinh ở nơi có mùi hương này (3-5 ngày có thể tạo thói quen đi vệ sinh đúng nơi quy định). Bạn có thể mua nước xịt của hãng Forcans rất tốt và sử dụng hiệu quả tại các cửa hàng bán đồ thú cưng trên toàn quốc.

Trên đây là toàn bộ nội dung hướng dẫn cách thức nuôi và dạy chó đúng cách. Hi vọng với cuốn cẩm nang này sẽ giúp các chủ chó và những người yêu chó có thêm được những kinh nghiệm quý báu trong quá trình nuôi dạy thú cưng của mình.

Mọi ý kiến thắc mắc, các bạn vui lòng gửi đến ban biên tập của Pet Nha Trang theo số Hotline: 0899.355558. Chúng tôi sẽ không ngừng bổ sung các kiến thức để cuốn cẩm nang ngày càng được hoàn thiện.

***Pet Nha Trang - Hệ thống cửa hàng thú cưng, cung cấp phụ kiện, Spa, Khách sạn chó, mèo
cảnh hàng đầu tại Việt Nam***